

Календарно-тематичне планування з географії 8 клас

за модельною навчальною програмою

**авт. Запотоцький С.П., Карпюк Г.І., Гладковський Р.В., Довгань А.І.,
Совенко В.В., Даценко Л.М., Назаренко Т.Г., Гільберг Т.Г., Савчук І.Г.,
Нікітчук А.В., Яценко В.С., Довгань Г.Д., Грома В.Д., Горовий О.В.**

рекомендованої Міністерством освіти і науки України

Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795
(у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11.04.2022 № 324)

№ з/п	Гр.рез.	Дата	Тема уроку	Очікувані результати	Види навчальної діяльності	Примітка
Вступ. Географія України(1год.)						
1.	ГР2		Географія України	<p>Учень/учениця: <i>розуміє</i> важливість знань з географії України у розв'язанні актуальних навчальних та життєвих проблем; <i>аналізує</i> і систематизує самостійно опрацьовану інформацію географічного змісту, здобуту з різних джерел; <i>розв'язує</i> самостійно або в групі навчальні / життєві проблеми, використовуючи здобуті географічні знання і набутий досвід</p>	<p>Робота з інформацією: Робота з Інтернет-джерелами географічного змісту.</p> <p>Робота у групі для розв'язання проблем: Модельовання сучасних життєвих ситуацій та знаходження шляхів вирішення проблем, використовуючи географічні компетентності</p>	
Розділ І. Картографічний образ України (4 год.)						
Тема 1. Україна на картах світу, Європи						
2.	ГР2		Географічне положення України	<p>Учень/учениця: <i>досліджує</i> географічні об'єкти і явища, використовуючи відповідні моделі, зокрема й цифрові; <i>використовує</i> картографічні онлайн-сервіси та онлайн-ресурси для організації власних географічних досліджень; <i>показує</i> розташування свого регіону на карті; <i>розробляє</i> навчальні моделі на основі опрацьованої</p>	<p>Дослідження: Планування маршруту мандрівки країнами світу з визначенням різниці в часі в них порівняно з київським.</p> <p>Хто зустрічає Новий рік найпершим?</p> <p>Робота з інформацією: Представлення географічного положення України та свого регіону проживання. Пошук інформації про</p>	
	ГР1 ГР3		Україна на карті годинних поясів			
	ГР3		Розв'язування задач Аналіз карти годинних поясів Землі, розв'язування задач на визначення місцевого та поясного часу в			

			країнах світу та в Україні.	інформації географічного змісту, <i>здійснює пошук</i> самостійно або з допомогою вчителя інформації географічного змісту на карті; <i>презентує</i> самостійно здобуту інформацію у формі текстової, графічної інформації або інфографіки, зокрема з використанням цифрових технологій і пристроїв; <i>описує</i> фізико-географічне положення України; <i>пояснює</i> відмінність між поняттями «місцевий час», «поясний час»; <i>аналізує</i> карту годинних поясів Землі; <i>визначає</i> місцевий і поясний час, час у країнах світу та в Україні;	власний регіон і територію у безпосередній близькості від місця проживання. Користування вимірювальними приладами / моделями: Робота з електронними навчальними посібниками картографічного змісту.	
Тема 2. Географічні карти України						
3.	ГР2		Зображення України в картографічних творах	Учень/учениця: <i>досліджує</i> об'єкти і явища, використовуючи відповідні картографічні джерела; <i>використовує</i> картографічні онлайн-сервіси та онлайн-ресурси для організації власних географічних досліджень; <i>здійснює</i> пошук інформації географічного змісту на карті або глобусі; <i>висловлює судження</i> щодо	Дослідження: Як змінюється форма та розмір материків на картах в різних проекціях. Степан Рудницький – український географ і картограф. Використання сучасних навігаційних систем для власної безпеки та безпеки інших. Робота з інформацією:	
	ГР1 ГР2		Елементи карти та особливості їх компонування			
	ГР2 ГР3		Проекції карт. Види спотворень			

			<p>значення науково-природничих знань для забезпечення суспільного прогресу і покращення якості життя;</p> <p><i>виокремлює</i> основні елементи карти та пояснює їх значення; <i>розрізняє</i> картографічні проекції; <i>використовує</i> вміння перетворювати й представляти різні види масштабів для порівняння картографічних зображень; <i>взаємодіє в групі</i> для розв'язання навчальної проблеми</p> <p><i>розпізнає</i> види карт за просторовим охопленням, масштабом, змістом і призначення;</p> <p><i>характеризує</i> методи і засоби отримання географічної інформації з загально географічних і тематичних карт;</p> <p><i>вміє</i> користуватися навчальними картами й атласами, картографічними інтернет-джерелами;</p> <p><i>застосовує</i> сучасні навігаційні системи на практиці;</p> <p><i>використовує</i> вміння читати плани міст, схеми руху транспорту</p>	<p>Складання опису картографічної продукції, яка представлена в Національному атласі України.</p> <p>ДЗЗ й управління надзвичайними ситуаціями (наприклад: оцінка наслідків лісової пожежі).</p> <p>Робота у групі для розв'язання проблем: Визначення географічного центру вашого регіону (територіальної об'єднаної громади).</p>	
--	--	--	---	--	--

Тема 3. Топографічні карти

4.	ГР2		Топографічні карти як різновид великомасштабних карт	<p>Учень/учениця: <i>досліджує</i> об'єкти і явища, використовуючи відповідні топографічні карти; <i>здійснює</i> пошук самостійно або з допомогою вчителя інформації географічного змісту на топографічній карті; <i>пропонує правила</i> взаємодії в групі і дотримується їх; <i>використовує</i> вміння читати топографічні карти; <i>взаємодіє</i> в групі для розв'язання навчальної проблеми; <i>характеризує</i> методи і засоби отримання інформації з топографічних карт; <i>визначає</i> об'єкти, напрямки, відстані, географічні, прямокутні координати, висоту точок за топографічною картою; <i>застосовує</i> отримані знання в орієнтуванні на місцевості з допомогою топографічної карти, плану, схеми; <i>оцінює</i> значення топографічних карт у побуті та господарській діяльності.</p>	<p>Робота з інформацією: Аналіз змісту топографічних карт. Читання інформації з топографічних карт.</p> <p>Робота у групі для розв'язання проблем: Системи координат. Як ними користуватися? Як прив'язати фрагмент топографічної карти до карти України?</p> <p>Проектна діяльність: Топографічна карта у моєму житті (навігація).</p> <p>Користування вимірювальними приладами / моделями: Визначення масштабу, розграфлення і номенклатури топографічних карт.</p>
	ГР1 ГР2		Географічні та прямокутні координати на географічних картах		
5.	ГР1		Читання топографічних карт		
	ГР1		Практичне значення топографічних карт		
6.	ГР1 ГР2 ГР3		Підсумковий урок з розділу «Картографічний образ України»		

Розділ II. Природа України

Тема 1. Тектонічна та геологічна будова, рельєф, мінеральні ресурси (3 год)

7.	ГР1 ГР2		Тектонічна будова. Тектонічна карта України	<p>Учень/учениця: <i>розуміє</i> зміст поняття «щит», «тектонічний прогин»,</p>	<p>Дослідження: Аналіз тектонічної карти України;</p>
----	------------	--	--	---	---

	ГР2		Геологічна історія території України	«тектонічна плита», «фліш», «куеста», «морена»; <i>знаходить</i> і показує на картах відповідно до навчального завдання тектонічні структури: <i>Західноєвропейська та Східноєвропейська платформи, Український щит, Волино-Подільська плита, Дніпровсько-Донецька западина, Причорноморська западина, Скіфська платформа, Донецька складчаста область, Карпатська і Кримська складчасті системи;</i>	Як і чому змінюється температура гірських порід з глибиною; Подібність тектонічної будови і закономірностей поширення корисних копалин Австралії й України.
	ГР1 ГР2		Геологічна будова. Геологічна карта України		
8.	ГР1 ГР3		Основні форми земної поверхні: рівнини	<i>Дніпровсько-Донецька западина, Причорноморська западина, Скіфська платформа, Донецька складчаста область, Карпатська і Кримська складчасті системи;</i>	Робота з інформацією: Опис рельєфу за профілем поверхні території України. Робота у групі для розв'язання проблем: Просторові закономірності розвитку карсту, зсувів, ярів.
	ГР1 ГР3		Основні форми земної поверхні: гори		
9.	ГР3		Типи рельєфу за походженням	<i>низовини: Придніпровська, Причорноморська, Закарпатська, Поліська; височини: Придніпровська, Подільська, Донецька, Приазовська, Хотинська (г. Берда); гори: Українські Карпати (г. Говерла), Кримські (г. Роман-Кош); басейни і родовища корисних копалин: Донецький та Львівсько-Волинський кам'яновугільні басейни, Дніпровський буровугільний басейн, Західний, Східний, Південний нафтогазоносні райони, Криворізький залізорудний басейн, Кременчуцький</i>	
	ГР3		Мінеральні ресурси. Паливні корисні копалини		
	ГР1 ГР3		Рудні та нерудні корисні копалини		
10.	ГР1 ГР2 ГР3		Діагностична робота з теми: «Тектонічна та геологічна будова, рельєф, мінеральні ресурси»		

				<p><i>залізорудний район, Придніпровський марганцеворудний басейн, Іршанське родовище титанових руд, характеризує з допомогою вчителя чи інших осіб тектонічну будову, рельєф, використовуючи відповідну наукову термінологію; аналізує вплив тектонічних рухів, та інших процесів на рельєф поверхні</i></p>		
Тема 2. Клімат і кліматичні ресурси (2 год)						
11.	ГР1 ГР2		Кліматотвірні чинники.	<p>Учень/учениця: <i>створює</i> самостійно / в групі, з допомогою вчителя чи інших осіб матеріальні навчальні моделі для дослідження; <i>генерує ідеї</i> для розв'язання навчальної / життєвої проблеми, оцінює можливості реалізації їх; <i>встановлює</i> на основі результатів дослідження причинно-наслідкові зв'язки між будовою і властивостями об'єктів дослідження; <i>відбирає та інтегрує</i> інформацію географічного змісту, представлену в різних формах, пов'язуючи її з реальними об'єктами та явищами; <i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб особливості клімату,</p>	<p>Дослідження: Парниковий ефект та його роль у розвитку овочівництва, квітникарства закритого ґрунту у своїй місцевості. Про що говорить індекс якості повітря, визначений в реальному часі? Аналіз кліматичної карти України для визначення основних особливості клімату. Робота з інформацією: Організація та проведення опитування людей старшого покоління щодо зміни клімату і кліматичної адаптації. Український гідрометеорологічний центр, Всесвітня служба погоди, Метео Фарм. Робота у групі для розв'язання проблем:</p>	
	ГР1 ГР3		Повітряні маси, що впливають на клімат території України			
	ГР1 ГР3		Основні кліматичні показники території України			
12.	ГР1 ГР3		Несприятливі погодно-кліматичні явища	<p><i>характеризує</i> з допомогою вчителя чи інших осіб особливості клімату,</p>	<p>Робота у групі для розв'язання проблем:</p>	
	ГР2 ГР3		Вплив погодно-кліматичних умов на здоров'я та господарську діяльність людини			

				<p>використовуючи відповідну наукову термінологію; <i>характеризує</i> особливості розподілу сонячної енергії, напрямки руху атмосферних фронтів, циклонів та антициклонів, річний розподіл кліматичних показників у межах України; <i>визначає</i> за кліматичною картою особливості розподілу температури повітря та опадів; <i>порівнює</i> особливості зволоження в різних частинах України та кліматичні умови своєї місцевості з іншими регіонами; <i>аналізує</i> погодні особливості різних регіонів України за допомогою інтернет-ресурсів; <i>робить висновки</i> про значення прогнозу погоди для життєдіяльності людей.</p>	<p>Обговорення різноманітності клімату; порівняння кліматичних та гідрологічних карт.</p> <p>Проектна діяльність: Чинники, що впливають на клімат України</p>	
--	--	--	--	---	---	--

Тема 3. Води суходолу та водні ресурси (2год.)

13.	ГР1 ГР2		Поверхневі води України. Річки	<p>Учень/учениця: <i>визначає</i> мету і завдання відповідно до сформульованої проблеми дослідження; <i>використовує</i> дослідницькі навички і знання про взаємозв'язки у природі для</p>	<p>Дослідження: Особливості розподілу поверхневих вод. Обґрунтування водної ренти.</p> <p>Моделювання: Взаємозв'язок між кліматом та гідрологічною мережею.</p>	
	ГР1 ГР3		Вплив рельєфу та клімату на річки			
14.	ГР1 ГР3		Озера. Болота, їх поширення. Водосховища та канали.			

	ГР2		<p>Підземні води. Водні ресурси. Заходи сталого водокористування</p>	<p>прогнозування змін водних об'єктів; <i>враховує</i> думки / погляди інших під час прийняття спільних рішень; <i>обстоює</i> власну думку, дискутує, наводить аргументи, підтверджує їх фактами, співпрацюючи в групі; <i>рефлексує</i> щодо особистісного розвитку за результатами групової роботи; <i>знаходить та показує</i> на картах різного масштабу річкові системи: <i>Дніпра, Сіверського Донця, Південного Бугу, Дністра, Дунаю, Західного Бугу; озера: Ялпуг, Сасик, Шацькі, Синевир лимани: ДніпровськоБузький, Молочний, Дністровський; водосховища: Київське, Канівське, Кременчуцьке, Каховське, Дніпровське, Дніпродзержинське; Дністровське; Печенізьке; канали: Північнокримський, Дніпро – Донбас, Каховський; описує</i> природні особливості найбільших річок, характеризує ці річкові системи і порівнює їх з обраними річковими системами в Європі;</p>	<p>Робота з інформацією: Особливості поширення мінеральних вод на території України.</p> <p>Робота у групі для розв'язання проблем: Порівняння кліматичних та гідрологічних карт.</p> <p>Дискусія щодо раціонального використання водних ресурсів.</p> <p>Аналіз забезпеченості водними ресурсами окремих регіонів України.</p> <p>Проектна діяльність: Розчистка ділянки річки. Обґрунтування економного споживання питної води у побуті.</p> <p>Екскурсії: Екскурсія до місцевого водного об'єкту; Басейнових управлінь водних ресурсів річок (Дунай, Західний Буг, Дністер, Тиса, Прип'ять, Десна тощо).</p>	
--	-----	--	--	---	---	--

				<p><i>характеризує</i> водні об'єкти України, шляхи раціонального використання водних ресурсів; <i>аналізує</i> можливості використання водних ресурсів, усвідомлює необхідність охорони водних ресурсів України; <i>оцінює</i> наявні водні ресурси своєї місцевості;</p>		
Тема 4. Ґрунти (1год.)						
15.	ҐР2		Основні типи ґрунтів	<p>Учень/учениця: <i>відбирає та інтегрує</i> самостійно / з допомогою вчителя чи інших осіб інформацію природничого змісту, представлену в різних формах; <i>прогнозує</i> самостійно результати кожного етапу дослідження відповідно до умов його виконання; <i>оцінює</i> самостійно або з допомогою вчителя чи інших осіб можливість використання результатів дослідження для розв'язання навчальної / життєвої проблеми; <i>використовує</i> дослідницькі навички і базові знання про взаємозв'язки у природі для прогнозування змін природних об'єктів, явищ і процесів;</p>	<p>Дослідження: Причини зсувів ґрунтів. Вплив людини на родючість ґрунтів своєї місцевості.</p> <p>Робота з інформацією: Ознайомлення з Національною доповіддю про стан ґрунтів України.</p> <p>Проектна діяльність: Аналіз збереження ґрунтів та охорона їх родючості.</p>	
	ҐР1 ҐР3		Закономірності поширення ґрунтів в Україні. Земельні ресурси			
	ҐР3		Зміни ґрунтів. Їх захист та відновлення.			
16	ҐР1 ҐР2 ҐР3		Діагностична робота за 1 семестр.			

				<p><i>обґрунтовує</i> вплив діяльності людини на збереження порушення взаємозв'язків у природі; <i>характеризує</i> ґрунтові ресурси України; <i>аналізує</i> карту ґрунтів України; <i>робить висновки</i> щодо закономірностей поширення ґрунтів на рівнинній частині України та в горах; <i>оцінює</i> заходи з підвищення родючості та охорони ґрунтів;</p>		
Тема 5. Рослинність і тваринний світ (6 год.)						
17.	ГР1 ГР2		Різноманітність рослинного і тваринного світу	<p>Учень/учениця: <i>формулює</i> проблему, доступну для дослідження, пояснює свій вибір; <i>створює</i> самостійно / в групі, з допомогою вчителя чи інших осіб матеріальні навчальні моделі для дослідження; <i>генерує</i> ідеї для розв'язання навчальної проблеми, оцінює можливості її реалізації; <i>розв'язує</i> самостійно / в групі навчальні / життєві проблеми, використовуючи здобуті знання і набутий досвід; <i>бере</i> активну участь у комунікації,</p>	<p>Дослідження: Значення рослин у житті людини. Географічні назви, що пов'язані з рослинним і тваринним світом у вашій області .</p> <p>Робота з інформацією: Як і де охороняють рослини і тварини?</p> <p>Робота у групі для розв'язання проблем: Дотримання правил охорони та використання територій.</p> <p>Проектна діяльність:</p>	
	ГР3		Закономірності поширення рослинного покриву і тваринного світу в Україні			
18.	ГР2		Природно-заповідні об'єкти. Червона і зелена книга України	<p><i>генерує</i> ідеї для розв'язання навчальної проблеми, оцінює можливості її реалізації; <i>розв'язує</i> самостійно / в групі навчальні / життєві проблеми, використовуючи здобуті знання і набутий досвід; <i>бере</i> активну участь у комунікації,</p>	<p>Робота з інформацією: Як і де охороняють рослини і тварини?</p> <p>Робота у групі для розв'язання проблем: Дотримання правил охорони та використання територій.</p> <p>Проектна діяльність:</p>	
	ГР3		Захист та відновлення екосистем суходолу та сприяння їх раціональному використанню			
19.	ГР1 ГР2		Діагностична робота з тем: «Ґрунти», «Рослинність і			

	ГРЗ		тваринний світ»	<p>використовуючи прийоми комунікативної взаємодії; <i>враховує</i> думки / погляди інших під час прийняття спільних рішень; <i>презентує</i> приклади власного досвіду; <i>характеризує</i> основні типи рослинного покриву України та фауністичний склад лісів, луків, степів, боліт, водойм; <i>спостерігає</i> за змінами рослинності своєї місцевості; <i>розпізнає</i> рослини і тварини, що занесені до Червоної книги України; <i>перераховує</i> форми охорони природи, вказує на карті національні парки та наводить приклади об'єктів природно-заповідного фонду України; <i>аналізує</i> карти рослинності та тваринного світу України, вплив господарської діяльності людини на рослинний покрив; <i>робить висновки</i> щодо закономірностей поширення основних типів рослинності та основних видів тварин в Україні; <i>усвідомлює</i> необхідність збереження та відновлення рослинності та необхідність ініціативи створення розгалуженої системи</p>	<p>Аналіз розподілу найбільших лісових масивів (на основі карт).</p> <p>Наслідки неконтрольованого вирубування лісів людиною.</p> <p>Підготовка листівок/буклетів про збереження ранньоквітучих весняних квітів.</p> <p>Екскурсії: До місцевого парку, лісу тощо з метою ознайомлення з їх біорізноманіттям.</p>	
--	-----	--	-----------------	---	--	--

природозаповідних територій.

Тема 6. Природні комплекси (ландшафти) Згод.

20.	ГР2 ГР3	Природні зони України. Лісова зона	Учень/учениця: <i>генерує</i> ідеї для розв'язання навчальної /життєвої проблеми, оцінює можливості реалізації їх; <i>встановлює</i> на основі результатів дослідження причиново-наслідкові зв'язки між будовою і властивостями об'єктів дослідження; <i>формулює</i> проблему, доступну для дослідження, пояснює свій вибір; <i>знаходить і показує</i> на картах різних масштабів природні зони, гірські країни, Чорне море, Азовське море; <i>характеризує</i> рівнинні лісові, лісостепові, степові та гірські ландшафти, природні комплекси морів; <i>аналізує</i> співвідношення природних та антропогенних ландшафтів у своїй місцевості; <i>прогнозує</i> наслідки впливу господарської діяльності людини на природні особливості ландшафтів; <i>характеризує</i> природне середовище регіону та визначає його основні ознаки	Дослідження: Землі рекреаційного призначення. Сірководневий горизонт у Чорному морі. Чи безпечно пірнати? Робота з інформацією: Мій населений пункт та стан навколишнього природного середовища. Небезпечні та отруйні мешканці Чорного моря. Робота у групі для розв'язання проблем: Опис (за різними джерелами інформації природного комплексу найближчої місцевості). Необхідність охорони природних комплексів. Виявлення природних комплексів у світі, що мають схожість із аналогічними в Україні.
	ГР2 ГР3	Природні зони України. Лісостепова зона		
21.	ГР1 ГР3	Природні зони України. Степова зона		
	ГР2 ГР3	Гірські країни. Українські Карпати		
	ГР2 ГР3	Гірські країни. Кримські гори		
22.	ГР2 ГР3	Чорне море		
	ГР2 ГР3	Азовське море		
23.	ГР1 ГР2 ГР3	Діагностична робота з теми «Природні комплекси»		

за тематичними картами.

Розділ III. Природокористування (3 год.)

Тема 1. Природні умови

24.	ГР2	Природні умови	<p>Учень/учениця: <i>формулює</i> гіпотезу дослідження самостійно / з допомогою вчителя чи інших осіб; <i>визначає і пояснює</i> з допомогою вчителя чи інших осіб необхідні етапи дослідження, враховуючи умови його виконання; <i>фіксує</i> результати дослідження у самостійно визначений спосіб; <i>формулює</i> самостійно висновки відповідно до мети дослідження; <i>презентує</i> результати дослідження у самостійно обраний спосіб; <i>обґрунтовує</i> значущість набутих дослідницьких навичок для пізнання природи; <i>використовує</i> уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для розв'язання запропонованої життєвої проблеми; <i>характеризує</i> властивості об'єктів дослідження, використовуючи відповідну наукову термінологію;</p>	<p>Дослідження: Вплив природних умов на сучасне розселення населення.</p> <p>Земельна ділянка на схилі: проблеми і переваги господарського використання.</p> <p>Зміна рельєфу своєї місцевості під впливом діяльності людини.</p> <p>Робота з інформацією: Життя та господарська діяльність в умовах високої сейсмічності.</p> <p>Вплив рельєфу на прокладання транспортних шляхів у своєму районі.</p> <p>Робота в групі для розв'язання проблем: Запровадження ефективного природокористування в громаді. Досвід компостування органічних відходів у домогосподарствах, шкільних їдальнях.</p>
	ГР3	Оцінка рельєфу, кліматичних, гідрографічних природних умов в Україні		
	ГР1 ГР3	Вплив природних умов на розселення та господарську діяльність людей		

аналізує природні умови у різних регіонах України, аспекти раціонального природокористування, вплив екологічної ситуації на здоров'я населення

Тема 2. Природні ресурси як чинник суспільного розвитку

25.	ГР1 ГР3	Територія як ресурс. Земельні угіддя.	<p>Учень/учениця: <i>використовує</i> карту як джерело інформації; <i>використовує</i> уявлення про взаємозв'язки географічних об'єктів і явищ для розв'язання запропонованої навчальної/ життєвої проблеми; <i>досліджує</i> географічні об'єкти та явища самостійно / в групі за складеним планом; <i>установлює</i> причиново-наслідкові зв'язки між явищами і процесами та їх наслідками; <i>визначає</i> протиріччя в пізнавальній ситуації; <i>розрізняє</i> найважливіші ознаки підзолистих, сірих лісових, каштанових ґрунтів та чорноземів, вказує їх розташування на карті та оцінює сільськогосподарську придатність; <i>показує</i> взаємозв'язок між елементами географічного середовища на основі проведених спостережень у вибраному місці;</p>	<p>Дослідження: Чому ми купуємо мінеральні ресурси в інших країнах?</p> <p>Вплив природних умов на розвиток сільського господарства на основі тематичні карти.</p> <p>Будова сонячної електростанції.</p> <p>Робота з інформацією: Відновлювані джерела енергії.</p> <p>Енергія з викопного палива: порівняння вугілля, нафти, природного газу.</p> <p>Видобування мінеральних ресурсів: шахта, кар'єр чи свердловина?</p> <p>Робота у групі для розв'язання проблем: Як впливатиме зростання цін на паливні мінеральні</p>
	ГР2 ГР3	Кліматичні ресурси		
	ГР2 ГР3	Мінеральні ресурси		
26.	ГР2 ГР3	Водні ресурси. Меліорація	<p>Учень/учениця: <i>використовує</i> карту як джерело інформації; <i>використовує</i> уявлення про взаємозв'язки географічних об'єктів і явищ для розв'язання запропонованої навчальної/ життєвої проблеми; <i>досліджує</i> географічні об'єкти та явища самостійно / в групі за складеним планом; <i>установлює</i> причиново-наслідкові зв'язки між явищами і процесами та їх наслідками; <i>визначає</i> протиріччя в пізнавальній ситуації; <i>розрізняє</i> найважливіші ознаки підзолистих, сірих лісових, каштанових ґрунтів та чорноземів, вказує їх розташування на карті та оцінює сільськогосподарську придатність; <i>показує</i> взаємозв'язок між елементами географічного середовища на основі проведених спостережень у вибраному місці;</p>	<p>Дослідження: Чому ми купуємо мінеральні ресурси в інших країнах?</p> <p>Вплив природних умов на розвиток сільського господарства на основі тематичні карти.</p> <p>Будова сонячної електростанції.</p> <p>Робота з інформацією: Відновлювані джерела енергії.</p> <p>Енергія з викопного палива: порівняння вугілля, нафти, природного газу.</p> <p>Видобування мінеральних ресурсів: шахта, кар'єр чи свердловина?</p> <p>Робота у групі для розв'язання проблем: Як впливатиме зростання цін на паливні мінеральні</p>
	ГР2 ГР3	Лісові ресурси. Ресурси Світового океану		

				<p><i>проектує</i> власну діяльність на основі спостережень географічного середовища; <i>презентує</i> в будь-якій формі природні переваги свого регіону; <i>визначає</i> вплив родючості ґрунтів на сільськогосподарську діяльність; <i>оцінює</i> роль рослинних і тваринних ресурсів у господарській діяльності, можливості використання в різних регіонах України; <i>усвідомлює</i> наслідки впливу людської діяльності на тваринний світ України та та своєї місцевості та необхідність збереження та відновлення рослинності;</p>	<p>ресурси на обсяги їх видобування в Україні. Характеристика основних типів ґрунтів та можливість їх сільськогосподарського використання. Проектна діяльність: Парниковий ефект. Упровадження екологічних ініціатив у закладі загальної середньої освіти. Екскурсії: До національного (місцевого) природного парку.</p>	
27.	ГР1 ГР2 ГР3		Діагностична робота із розділу «Природокористування»			
Розділ ІV. Простір – Територія - Держава (2год) Тема 1. Українська держава						
28.	ГР1 ГР2		Українська держава. Державний кордон України	<p>Учень/учениця: <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки географічних об'єктів і явищ для розв'язання запропонованої життєвої проблеми; <i>описує</i> адміністративно-територіальний устрій України;</p>	<p>Дослідження: Де починаються і закінчуються населенні пункти? Моделювання: Генеральний план міста (на прикладі свого населеного пункту). Робота у групі для</p>	
	ГР1 ГР2		Адміністративно-територіальний устрій			
	ГР2		Населені пункти			

				<p><i>характеризує</i> властивості об'єктів дослідження, використовуючи відповідну географічну термінологію; вказує крайні точки України і пояснює наслідки широтного розташування площі країни; <i>показує на карті</i> кордони (включаючи морські); наводить приклади та показує на карті назв областей та їх центрів і показує їх на карті показує на карті суходільні і морські кордони, крайні точки України, країни-сусіди України; географічні центри України; географічний центр Європи в Україні; <i>пояснює</i> особливості сучасного адміністративно-територіального устрою України; <i>усвідомлює</i> роль кордонів для безпеки держави</p>	<p>розв'язання проблем: Роль кордонів для безпеки держави.</p> <p>Як змінився адміністративний поділ території України в XXI ст.?</p>	
--	--	--	--	---	--	--

Тема 2. Політична карта світу

29.	ГР1 ГР2		Держави і країни. Класифікація країн	<p>Учень/учениця: <i>бере активну участь</i> у комунікації, використовуючи прийоми комунікативної взаємодії; <i>використовує</i> самостійно або з допомогою вчителя уявлення про взаємозв'язки об'єктів і явищ для розв'язання запропонованої</p>	<p>Дослідження: Порівняльна оцінка географічного положення України з країнами світу (2 - 3 на вибір).</p> <p>Чи може будь-яка країна вважатися державою і навпаки?</p>	
	ГР1 ГР3		Місце України на політичній карті світу			
30.	ГР1 ГР2 ГР3		Діагностична робота за 2 семестр.			

31.	ГР2 ГР3		Повторення вивченого за рік	навчальної проблеми; <i>характеризує</i> властивості об'єктів дослідження, використовуючи відповідну наукову термінологію;	Робота з інформацією: Джерела знань про регіони та країни світу.	
32.	ГР1 ГР2 ГР3		Підсумковий урок	<i>пояснює</i> відмінність між поняттями «країна», «держава», «залежна територія»; <i>оцінює</i> вплив географічного положення країни на її соціально – економічний розвиток; <i>оцінює</i> географічне положення окремих держав та України		